

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

25 юли 2018 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2002/47/ЕО — Изпълнение на споразумения за финансово обезпечение — Образуване на производство по несъстоятелност спрямо обезпеченото лице — Настъпване на изпълнителното събитие за обезпечението — Включване на финансовото обезпечение в масата на несъстоятелността — Задължение за удовлетворяване на вземанията първо от финансовото обезпечение“

По дело C-107/17

с предмет преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС, подадено от Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва) с акт от 24 февруари 2017 г., постъпил в Съда на 3 март 2017 г., в производство по дело

„**Aviabaltika**“ UAB

срещу

„**Ūkio bankas**“ AB, в производство по ликвидация,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: Т. von Danwitz (докладчик), председател на състава, С. Vajda, Е. Juhász, К. Jürimäe и С. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: М. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 18 януари 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за „Aviabaltika“ UAB, от Е. Baranauskas, advokatas,
- за „Ūkio bankas“ AB, от Т. Bairašauskas и D. Ušinskaitė-Filonovienė, advokatai,
- за литовското правителство, от К. Dieninis, D. Kriauciūnas, L. Bendoraitytė и R. Butvydytė, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от J. Rius, A. Nijenhuis и А. Steiblytė, в качеството на представители,

* Език на производството: литовски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 април 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграфи 1 и 5, както и на член 8 от Директива 2002/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2002 година относно финансовите обезпечения (ОВ L 168, 2002 г., стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 3, стр. 6), изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. (ОВ L 146, 2009 г., стр. 37) (наричана по-нататък „Директива 2002/47“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между „Aviabaltika“ UAB и „Ūkio bankas“ AB във връзка с искане за плащане, предявано от кредитната институция Ūkio bankas срещу Aviabaltika в изпълнение на сключените между тях договори за предоставяне на обезпечение.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображение 3 от Директива 2002/47 гласи:

„Следва да бъде създаден общностен режим за предоставяне на ценни книжа и парични средства като обезпечения било чрез лихва по обезпечението, или чрез прехвърляне на собственост, включително и сделка с уговорка за обратно изкупуване (репо операции). Това ще допринесе за интеграцията и за ефективността на разходите на финансовия пазар, както и за стабилността на финансовата система в Общността, и по този начин ще подпомогне свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали в единния пазар на финансови услуги. Настоящата директива е съсредоточена върху двустранните споразумения за финансови обезпечения“.

- 4 Член 2 от тази директива, озаглавен „Определения“, предвижда в параграф 1:

„По смисъла на настоящата директива:

[...]

- в) „споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог“ означава споразумение, съгласно което обезпечителят предоставя финансово обезпечение под формата на залог на или в полза на обезпеченото лице, и съгласно което при учредяване на правото на залог обезпечителят запазва пълното или ограниченото право на собственост или пълните права върху финансовото обезпечение;

[...]

- е) „релевантни финансови задължения“ са задължения, гарантирани със споразумение за финансово обезпечение, което дава право на разплащане в наличност и/или право на получаване на финансови инструменти;

[...]

й) „производство по прекратяване/ликвидация“ означава колективно производство за осребряване на активите и разпределяне на полученото между кредиторите, акционерите или съответно съдружниците, което се провежда с участието на административен или съдебен орган, включително случаите, когато производството се прекратява чрез споразумение или друга подобна мярка, независимо дали ликвидацията се основава на неплатежоспособност и дали е доброволна или задължителна;

[...]

л) „изпълнително събитие“ означава неизпълнение или друго подобно събитие, уговорено между страните, при настъпването на което по силата на споразумение за финансово обезпечение или по силата на закона обезпечението има право да реализира или да усвои финансовото обезпечение или влиза в действие разпоредба за приключващо нетиране;

[...]“.

5 Съгласно член 4 от посочената директива, озаглавен „Изпълнение на споразуменията за финансово обезпечение“:

„1. Държавите членки гарантират, че при настъпване на изпълнителното събитие обезпечението може да реализира по описаните по-долу начини всяко финансово обезпечение, предоставено по споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог и при определените в споразумението условия:

[...]

б) парични средства — чрез прихващане на сумата срещу освобождаване от основното финансово задължение;

[...]

4. Начините за реализиране на финансовото обезпечение по параграф 1, при условията на споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог, не могат да бъдат поставени в зависимост от изисквания като:

а) даване на предизвестие относно намерението да се реализира обезпечението;

[...]

5. Държавите членки гарантират, че споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог може да започне да действа в съответствие с предвидените в него условия, независимо от започването или продължаването на производство по ликвидация или мерки по реорганизация по отношение на предоставящия или обезпеченията“.

[...]“.

- 6 Член 8 от същата директива, озаглавен „Неприложимост на определени разпоредби относно несъстоятелността“, гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че споразумението за финансово обезпечение, както и предоставянето на финансово обезпечение по такова споразумение, могат да не бъдат обявени за унищожяеми или нищожни или да бъдат обезсилени единствено на основание, че споразумението за финансово обезпечение е възникнало или финансовото обезпечение е било предоставено:

- а) в деня на започване на производство по прекратяване/ликвидация или мерки по реорганизация, но преди постановяването на решението или заповедта за започването му; или
- б) в даден срок преди и определен по повод на започването на такова производство или мерки или по повод постановяването на решението или заповедта, или предприемането на друго действие, или настъпването на събитие в хода на това производство или мерки.

2. Държавите членки гарантират, че когато споразумението за финансово обезпечение или основното финансово задължение са възникнали или финансовото обезпечение е било предоставено в деня, но след момента на започване на производството по ликвидация или на мерките по реорганизация, то е изпълняемо и противопоставимо на трети страни, ако обезпеченият може да докаже, че не е знаел или не е трябвало да знае за започването на това производство или мерки.

[...]“.

Литовското право

- 7 Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas (Закон на Република Литва за споразуменията за финансово обезпечение), наричан по-нататък „литовският закон за споразуменията за финансово обезпечение“, който транспонира Директива 2002/47, гласи в член 2, параграфи 8 и 32:

„8. „Споразумение за финансово обезпечение без прехвърляне на собственост“ означава споразумение, по силата на което обезпечителят предоставя финансово обезпечение на обезпеченото лице или в негова полза, като пълното или ограничено право на собственост върху финансовото обезпечение остава изцяло за обезпечителя“.

[...]

32. „Финансови задължения по предоставен залог“ означава задължения, гарантирани със споразумение за финансово обезпечение, което дава право на разплащане в наличност и/или право на получаване на финансови инструменти и/или активи по такива финансови инструменти. [...]“.

- 8 Съгласно член 9, параграфи 3 и 8 от литовския закон за споразуменията за финансово обезпечение.

„3. При настъпване на изпълнително събитие по финансовото задължение обезпеченият има право едностранно да реализира по описаните по-долу начини финансовото обезпечение, предоставено по силата на споразумението за финансово обезпечение без прехвърляне на собственост и при определените в споразумението условия:

[...]

2) парични средства — чрез прихващане на сумата срещу освобождаване от основното финансово задължение.

[...]

8. Споразумението за финансово обезпечение влиза в действие в съответствие с предвидените в него срокове, независимо от започването на производство по ликвидация или оздравителни мерки по отношение на обезпечителя или обезпечения“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 9 На 10 октомври 2011 г. и 16 август 2012 г. Aviabaltika и кредитната институция Ūkio bankas сключват два договора за издаване на гаранция (наричани по-нататък „договорите от 2011 г. и от 2012 г.“), на основание на които са предоставени обезпечения на договорни партньори на Aviabaltika. Самото дружество Aviabaltika предоставя като обезпечение на задълженията си наличните средства по сметка, открита на негово име в Ūkio bankas.
- 10 Договорите от 2011 г. и от 2012 г. предвиждат, че средствата, преведени по тази сметка, както и вземането за изплащане на тези средства, се предоставят на банката като залог, който гарантира правилното изпълнение на задълженията, произтичащи от тези договори, и следва да се квалифицират като финансово обезпечение по смисъла на литовския закон за споразуменията за финансово обезпечение.
- 11 Впоследствие Ūkio bankas сключва договори за насрещни гаранции с Commerzbank, въз основа на които Commerzbank предоставя гаранции на State Bank of India, а последната — на крайните бенефициери на тези обезпечения, а именно договорните партньори на Aviabaltika. Като залог Ūkio bankas депозира сума в размера на предоставените от Commerzbank обезпечения.
- 12 На 2 май 2013 г. срещу Ūkio bankas е образувано производство по несъстоятелност пред Kaunas apygardos teismas (Окръжен съд Каунас, Литва).
- 13 След като Aviabaltika не изпълнява задълженията си към договорните си партньори, в полза на които е учредено обезпечението на основание на договорите от 2011 г. и 2012 г., Commerzbank изпълнява на 12 март 2014 г. задълженията си, произтичащи от договорите за насрещна гаранция, и дебитираща част от средствата, предоставени като залог от Ūkio bankas.
- 14 На 28 октомври 2014 г., Kaunas apygardos teismas (Окръжен съд Каунас) приема паричното вземане на Aviabaltika срещу Ūkio bankas за средствата, предоставени на тази банка като финансово обезпечение по силата на договорите от 2011 г. и от 2012 г.
- 15 Ūkio bankas прихваща част от средствата, дебитиращи от Commerzbank, не от средствата, предоставени за учреденото от Aviabaltika обезпечение, а от обезщетението, платено на основание литовските законови разпоредби за застраховане на депозитите, което се намира по друга сметка на Aviabaltika. След това тя предявява иск за осъждането на Aviabaltika да ѝ заплати останалата след това прихващане част от сумата, дължима на основание договорите от 2011 г. и 2012 г., заедно с лихвите за забава.

- 16 С решение от 14 декември 2015 г. Kaunas apygardos teismas (Окръжен съд Каунас) уважава тези искания. С решение от 31 май 2016 г. Lietuvos apeliacinis teismas (Апелативен съд, Литва) потвърждава това съдебно решение. Тези съдилища приемат, че договорите от 2011 г. и 2012 г. съдържат споразумение за финансово обезпечение, което има за предмет средствата, които се намират в кредита на сметката, открита на името на Aviabaltika в тази банка. Те преценяват, че след откриването на производството по несъстоятелност за Ūkio bankas, тези средства се включват в масата на несъстоятелността и че правото на тази банка да се разпорежда с тях е ограничено от забраната за изпълнение на всяко задължение, което не е съществувало към датата на откриването на това производство, съгласно националното законодателство в тази област. Aviabaltika подава касационна жалба пред Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва).
- 17 Запитващата юрисдикция посочва, че Aviabaltika и Ūkio bankas са сключили договор за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог по смисъла на член 2, параграф 1, буква в) от Директива 2002/47, и че изпълнителното събитие е настъпило след образуването на производството по несъстоятелност за обезпеченото лице, в случая Ūkio bankas. Затова тя си поставя по-конкретно въпроса дали това обезпечение може да бъде реализирано от обезпеченото лице, като му се позволи да удовлетвори вземането си от обезпечителя, Aviabaltika, възникнало от неизпълнението от последното на финансовите задължения, предвидени в този договор.
- 18 Aviabaltika поддържа, че за удовлетворяване на вземането си Ūkio bankas трябва, на основание Директива 2002/47, по-конкретно на член 4 от последната, да използва средствата, които ѝ е предоставило за посоченото обезпечение, а не други негови активи. Aviabaltika преценява освен това, че ако исканията на Ūkio bankas бъдат уважени, то няма да може да получи обратно тези средства в рамките на производството по несъстоятелност и ще трябва на практика да плати втори път на тази банка сумата на финансовото обезпечение. Ūkio bankas счита обаче, че съгласно националните разпоредби в банковата област и в областта на несъстоятелността посочените средства се включват в масата на несъстоятелността и не могат да бъдат използвани за уреждане на собствените ѝ вземания. Тя добавя, че съгласно тази директива, в качеството си на финансово обезпечено лице тя има правото, но не и задължението да използва средствата, предоставени на това основание, и може да реши да удовлетвори вземането си от други активи на Aviabaltika.
- 19 Според данните, изложени от запитващата юрисдикция, предоставянето като финансово обезпечение на средства от банкова сметка има за последица предоставянето като обезпечение на вземанията върху подлежащите на връщане суми, като собствеността върху посочените средства се прехвърля на банката. Освен това националните разпоредби в банковата област и в областта на несъстоятелността, на които се основават първоинстанционната и апелативната юрисдикция, се прилагали по отношение на положението, разглеждано в главното производство, по-конкретно забраната за изпълнение на всяко задължение, което все още не е било изпълнено към момента на образуване на производството по несъстоятелност, която не допускала реализирането на това обезпечение и реалното му използване от обезпеченото лице. Тази юрисдикция подчертава, че ако обезпечителят би бил длъжен поради това неизпълнение да уреди релевантните финансови задължения с помощта на другите си активи, за да получи обратно обезпечението, на практика той би бил изправен пред правилата в областта на несъстоятелността.
- 20 При тези обстоятелства Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 да се тълкува в смисъл, че задължава държавите членки да установят правни норми, които предвиждат, че след обявяването в несъстоятелност на обезпеченото лице (банка в производство по ликвидация) финансовото

обезпечение не се включва в масата на несъстоятелността? С други думи, длъжни ли са държавите членки да приемат правни норми, съгласно които обезпеченото лице (банката) да може де факто да удовлетвори вземането си, гарантирано с финансово обезпечение (по-точно паричните средства по сметката в банката и вземането за тези средства), дори ако изпълнителното събитие за финансовото обезпечение е настъпило след започването на производството по ликвидация на обезпеченото лице (банката)?

- 2) С оглед на структурата на Директива 2002/47 трябва ли член 4, параграфи 1 и 5 да се тълкува в смисъл, че предоставя на обезпечителя правото да изисква вземането на обезпеченото лице (банката), гарантирано с финансовото обезпечение (паричните средства по сметката в банката и вземането за тези средства), да се удовлетвори първо посредством финансовото обезпечение, и налага на обезпеченото лице съответното задължение по отношение на удовлетворяването на неговото вземане, независимо от започналото спрямо него производство по ликвидация?
- 3) При отрицателен отговор на втория въпрос и ако обезпечителят удовлетвори чрез използване на други свои активи гарантираното с финансово обезпечение вземане на обезпечения, трябва ли разпоредбите на Директива 2002/47, и по-специално членове 4 и 8, да се тълкуват в смисъл, че в полза на обезпечителя трябва да се дерогират правилата за равно третиране на кредиторите на обявеното в несъстоятелност обезпечено лице (банката) и че обезпечителят трябва да се ползва с предимство пред другите кредитори в производството по несъстоятелност, за да получи обратно финансовото обезпечение?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 21 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че налага на държавите членки да приемат правна уредба, която да позволява на лицето, обезпечено по силата на споразумение за финансово обезпечение под формата на залог, да удовлетвори вземането си, възникнало от неизпълнение на релевантните финансови задължения, от това обезпечение, когато изпълнителното събитие е настъпило след образуването на производството по несъстоятелност срещу него.
- 22 Видно от преюдициалното запитване, запитващата юрисдикция преценява, че финансовото обезпечение, разглеждано в главното производство, се включва в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице Ūkio bankas, и че поради забраната за изпълнение, предвидена във вътрешното законодателство, то не може да бъде реализирано с цел да се гарантира действителното удовлетворяване на нейното вземане. Вследствие на това изглежда, че такова положение на практика би задължило обезпечителя да плати втори път на обезпеченото лице сума в размер на това обезпечение, което попадало в обхвата на производството по несъстоятелност.
- 23 Най-напред, както недвусмислено е видно от разпоредбата на член 4, параграф 5 от Директива 2002/47, държавите членки са длъжни да приемат правна уредба, по силата на която споразуменията за финансово обезпечение може да започнат да действат в съответствие с предвидените в тях условия, независимо от започването или продължаването на производство по несъстоятелност по отношение на обезпечителя или на обезпеченото лице. Тази разпоредба се отнася изрично до двете страни по договора, без да прави разлика, що се отнася до неговото изпълнение, според това дали посоченото производство е образувано по отношение на едната или на другата страна.

- 24 Що се отнася до общата редакция и до целите на Директива 2002/47, следва да се припомни, че съгласно съображение 3 от нея тя е насочена към това да допринесе за интеграцията и ефективността на разходите на финансовия пазар, както и за стабилността на финансовата система на Европейския съюз. За тази цел Директивата установява режим, който има за цел да ограничи административните тежести за страните, които използват финансови обезпечения, попадащи в приложното ѝ поле, да засили правната сигурност на тези обезпечения, като по отношение на тях не се прилагат определени разпоредби от националното законодателство относно несъстоятелността, и да предвиди бързи и неформални изпълнителни производства с цел гарантиране на финансовата стабилност и ограничаване на верижния ефект при неизпълнение на някоя от страните по споразумение за финансово обезпечение (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group*, C-156/15, EU:C:2016:851, т. 23).
- 25 В този контекст, от гледна точка на член 4, параграф 1 от посочената директива, съгласно който лицето, обезпечено с финансово обезпечение под формата на залог трябва да може да го реализира при определените в него условия, Съдът е приел, че този режим дава предимство на финансовите обезпечения спрямо други видове обезпечения, които не попадат в приложното поле на тази директива (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group*, C-156/15, EU:C:2016:851, т. 25 и т. 50).
- 26 Следва да се уточни, че по делото, по което е постановено посоченото решение, до Съда е бил отправен само въпрос за това дали Директива 2002/47 следва да се тълкува в смисъл, че дава на обезпечените с посочените обезпечения лица правото да ги реализират независимо от това дали е започнало производство по несъстоятелност спрямо обезпечителя. Същевременно обаче, щом като, видно от точка 23 от настоящото съдебно решение, член 4, параграф 5 от тази директива не прави разлика според това дали производството по несъстоятелност е образувано срещу обезпечителя или срещу обезпеченото лице, посочената директива трябва да се тълкува в смисъл, че установеният от нея режим предоставя и на обезпечените с финансови обезпечения лица правото да реализират тези обезпечения, независимо от образуването на производство по несъстоятелност срещу тях.
- 27 Затова, както посочва генералният адвокат в точка 85 от своето заключение, Директива 2002/47 има за цел да въведе специален режим на споразумението за финансово обезпечение, който да помогне да се подобри стабилността на финансовата система на Съюза.
- 28 Тълкуване на член 4, параграф 5 от тази директива, съгласно което финансовото обезпечение с предоставянето на залог не би могло обаче да бъде реализирано поради образуването на производство по несъстоятелност срещу обезпеченото лице, като възпрепятства последното да удовлетвори действително своето вземане по това обезпечение и като на практика задължава обезпечителя да му плати втори път размера на сумата на посоченото обезпечение, би било обаче в противоречие както с текста на този член, така и с целите на Директива 2002/47. Всъщност такова тълкуване би лишило до голяма степен такова споразумение от неговото действие и би могло евентуално, да причини финансови затруднения на обезпечителя, противно на целта да се ограничи верижният ефект при неизпълнение от някоя от страните.
- 29 Следва да се добави, както посочва генералният адвокат в точки 59 и 60 от своето заключение, че щом като член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 не уточнява начина, по който следва да се гарантира полезното действие на финансовото обезпечение, независимо от образуването на производство по несъстоятелност, задача на държавите членки е да приемат подходящите мерки, които да позволят да се гарантира такова полезно действие, сред които може да бъде и мярка, съгласно която финансовото обезпечение не се включва в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице.

30 С оглед на тези съображения, на първия въпрос следва да се отговори, че член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че налага на държавите членки да приемат правна уредба, която да позволява на лицето, обезпечено по силата на споразумение за финансово обезпечение под формата на залог, да удовлетвори вземането си, възникнало от неизпълнение на релевантните финансови задължения, от това обезпечение, когато изпълнителното събитие е настъпило след образуването на производството по несъстоятелност срещу него.

По втория въпрос

31 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че налага на обезпеченото лице по силата на споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог да удовлетвори своето вземане, възникнало от неизпълнението на релевантните финансови задължения по това споразумение, първо от това обезпечение.

32 На първо място, що се отнася до текста на този член 4, следва да се посочи, че изразът „обезпеченият може да реализира“, използван в параграф 1 от него, сочи, че при настъпване на изпълнителното събитие за финансово обезпечение, обезпеченото лице разполага по-скоро с възможност да реализира това обезпечение, отколкото със задължение. Освен това изразите „определените в споразумението условия“ и „в съответствие с предвидените в него условия“, използвани в параграфи 1 и 5 от посочения член, разкриват предимството, което Директива 2002/47 дава на уговорките по договора.

33 Както посочва по същество генералният адвокат в точка 74 от своето заключение, от това изглежда, че посочената разпоредба има за цел споразумението за финансово обезпечение да бъде изпълнено с предимство в съответствие с уговорките между страните по договора.

34 На второ място, що се отнася до контекста, в който се вписва член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47, следва да се установи, че редакцията на член 2, параграф 1, буква л) от тази директива, съгласно която понятието за „изпълнително събитие“ като „неизпълнение или друго подобно събитие, уговорено между страните“, при настъпването на което „обезпеченият има право да реализира“ финансовото обезпечение, потвърждава значението на уговорките между страните. Това произтича и от текста на другите разпоредби на посочената директива, като например член 4, параграф 4 от нея, който се позовава на „условията на споразумението за финансово обезпечение“.

35 При тези условия член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 има за цел споразумението за финансово обезпечение да бъде, при спазване на целите на тази директива, припомнени в точка 24 от настоящото съдебно решение, да бъде изпълнено с предимство съгласно уговорките между страните.

36 Освен това следва да се посочи, че ако няма уговорки, уреждащи този въпрос, от тези цели произтича, че обезпеченото лице трябва да удовлетвори своето вземане първо от обезпечението, предоставено за тази цел, преди да прибегне към други активи на обезпечителя. Всъщност такова изискване, доколкото на практика позволява на обезпечителя да не плаща втори път размера на това обезпечение, съответстващ на неговия дълг, е от естество да предотврати верижен ефект в случай на несъстоятелност на обезпеченото лице.

37 Що се отнася по-конкретно до разглежданото в главното производство положение, от данните, съдържащи се в акта за преюдициално запитване, и по-конкретно от член 6.3 от договорите от 2011 г. и от 2012 г., в който се посочва финансово обезпечение, което да „гарантира на банката правилното изпълнение на задълженията на клиента по силата на договора“, изглежда, че

обезпеченото лице трябва да удовлетвори своето вземане първо от финансовото обезпечение, преди да прибегне към други активи на обезпечителя, което обаче следва да се провери от запитващата юрисдикция.

- 38 С оглед на тези съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че не налага на обезпеченото лице задължение да удовлетвори своето вземане, възникнало от неизпълнението на релевантните финансови задължения по този договор, първо от обезпечението, предоставено по силата на договор за финансово обезпечение под формата на залог.

По третия въпрос

- 39 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали Директива 2002/47, по-конкретно членове 4 и 8 от нея, трябва да се тълкува в смисъл, че в хипотезата, в която лице, обезпечено по силата на договор за финансово обезпечение под формата на залог, е удовлетворило своето вземане, възникнало от неизпълнението на релевантните финансови задължения, от активи на обезпечителя, различни от посоченото обезпечение, този обезпечител трябва да има предимство пред другите кредитори в рамките на производството по несъстоятелност срещу обезпеченото лице, за да може да получи обратно обезпечението.
- 40 Съгласно постоянната практика на Съда, основанието на едно преюдициално запитване не е във формулирането на консултативни становища по общи или хипотетични въпроси, а в необходимостта от него за действителното решаване на спор, свързан с правото на Съюза (решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group*, C-156/15, EU:C:2016:851, т. 56 и цитираната съдебна практика).
- 41 В това отношение, както посочва генералният адвокат в точка 93 от своето заключение, спорът в главното производство е със страни *Ūkio bankas* и *Aviabaltika* във връзка с изпълнението на договорите от 2011 г. и от 2012 г., сключени помежду им, и не се отнася до протичането на производството по несъстоятелност спрямо *Ūkio bankas*. От данните, съдържащи се в акта за преюдициално запитване, не е видно пред запитващата юрисдикция да е бил предявен насрещен иск срещу тази банка за обратното получаване на финансовото обезпечение, нито пък от посочената юрисдикция да е искано да реши въпросите, свързани с удовлетворяване на вземането на *Aviabaltika* от *Ūkio bankas* от това обезпечение в рамките на производството по несъстоятелност.
- 42 Освен това в запитването не се съдържа елемент относно съществуването или съдържанието на национални разпоредби, които запитващата юрисдикция евентуално да може да приложи в зависимост от отговора на Съда, за да реши отнесените пред нея спорове, които биха могли да се отразят на реда на кредиторите в рамките на това производство.
- 43 При това положение следва да се констатира, че третият въпрос е от хипотетично естество, поради което той следва да се счита за явно недопустим.

По съдебните разноски

- 44 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

- 1) Член 4, параграф 5 от Директива 2002/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2002 година относно финансовите обезпечения, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че налага на държавите членки да приемат правна уредба, която да позволява на лицето, обезпечено по силата споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог, да удовлетвори вземането си, възникнало от неизпълнение на релевантните финансови задължения, от това обезпечение, когато изпълнителното събитие за обезпечението е настъпило след образуването на производство по несъстоятелност срещу него.
- 2) Член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47, изменена с Директива 2009/44, трябва да се тълкува в смисъл, че не налага на обезпеченото лице задължението да удовлетвори вземането си, възникнало от неизпълнението на релевантните финансови задължения по споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог, първо от това обезпечение.

Подписи